

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน จารัต ประเพณี มติ ข้อห้าม ภาษา ในหมู่บ้าน

ชื่อภูมิปัญญา มติเดือนเกิด

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ก่อนอื่น ที่เราจะเริ่มลงมือกระทำมั่งคะละกรรมทุกอย่างเป็นต้นว่า ปลูกบ้าน สร้างเมือง ทำมั่งคลขึ้น บ้านใหม่ แต่งงาน ย้ายที่อยู่ บวชพระ เปกตุ้ ซ้อสัตว์มาเลี้ยง หวานกล้า ปลูกนา เปิดร้านเปิดงานใหม่ เหล่านี้เราก็หวังเพื่อความ เป็นสิริมงคล หวังความเจริญงอกงาม เราจึงควรรหามือส้นวันดี หรือฤกษ์งามยามดี เสียก่อน จึงค่อยลงมือกระทำ แต่การหาเมื่อหาวันนั้น เราจะมัวค้นหาให้มันตรงกันหลาย ๆ คำรานั้น ก็เป็น การยากมาก เราควรถือเอาที่ดี ๆ ที่สำคัญ ๆ เท่านั้นก็พอ เมื่อเราเชื่อหลายคำรมาแล้วตลอดชีวิตนี้ เราก็จะหา วันดีฤกษ์ดีไม่ได้ ดังคำโบราณว่า “ศิษย์ต่างครู อาจารย์ต่างวัด หนังสือก้อมต่างคนต่างมี” เราควรถือเอาที่ สำคัญ ๆ ถือเอาวันเสขฟ้าดีแสงที่ดี ๆ และหาได้ยามประจำวันดี ๆ เสียเท่านั้น ก็เป็นอันใช้ได้ดีแล้ว ดังจะ นำมาวางไว้เป็นหลักต่อไปนี้

กระบวนการ

มติเดือนเกิด

1. เกิดเดือนเกียง เป็นเฒ่า นิ่งๆ อยู่เฉยๆ ไม่เอาเรื่อง
2. เดือนยี่ หัวหยองเป็นช่างถามหนี้คือมี มีคนชอบถามทุกอย่างทุกเรื่องสารพัด คือถามหนี้
3. เดือนสาม ชอบแต่จีเป็นกะทำการ
4. เดือนสี่ ใจหาญช่างเป็นใหญ่แลได้เป็น ผู้นำ
5. เดือนห้า คว่าของท่านใส่ปีกคือมักเห็นอะไรมักล็กจ้อจำบงคนลักแต่
6. เดือนหก ยกขันคำขึ้นแทนจะต้องได้บวช
7. เดือนเจ็ด ไข่ป้อเล่นขุนปึงไข่ยากแต่ไข่ได้หมด
8. เดือนแปด ชอบสะพายถังหลวงแอ้วค้ำ
9. เดือนเก้า รู้ก็ตามไม่รู้ก็ตาม
10. เดือนสิบ ภาชนะนาจะทำอะไร
11. เดือนสิบเอ็ดบ่าเป็นแป้วย่อนไม้กานสี
12. เดือนสิบสอง ตีกลองอ้อมเมืองกินเหล้าชอบสนุก

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

☎ 054 - 781105